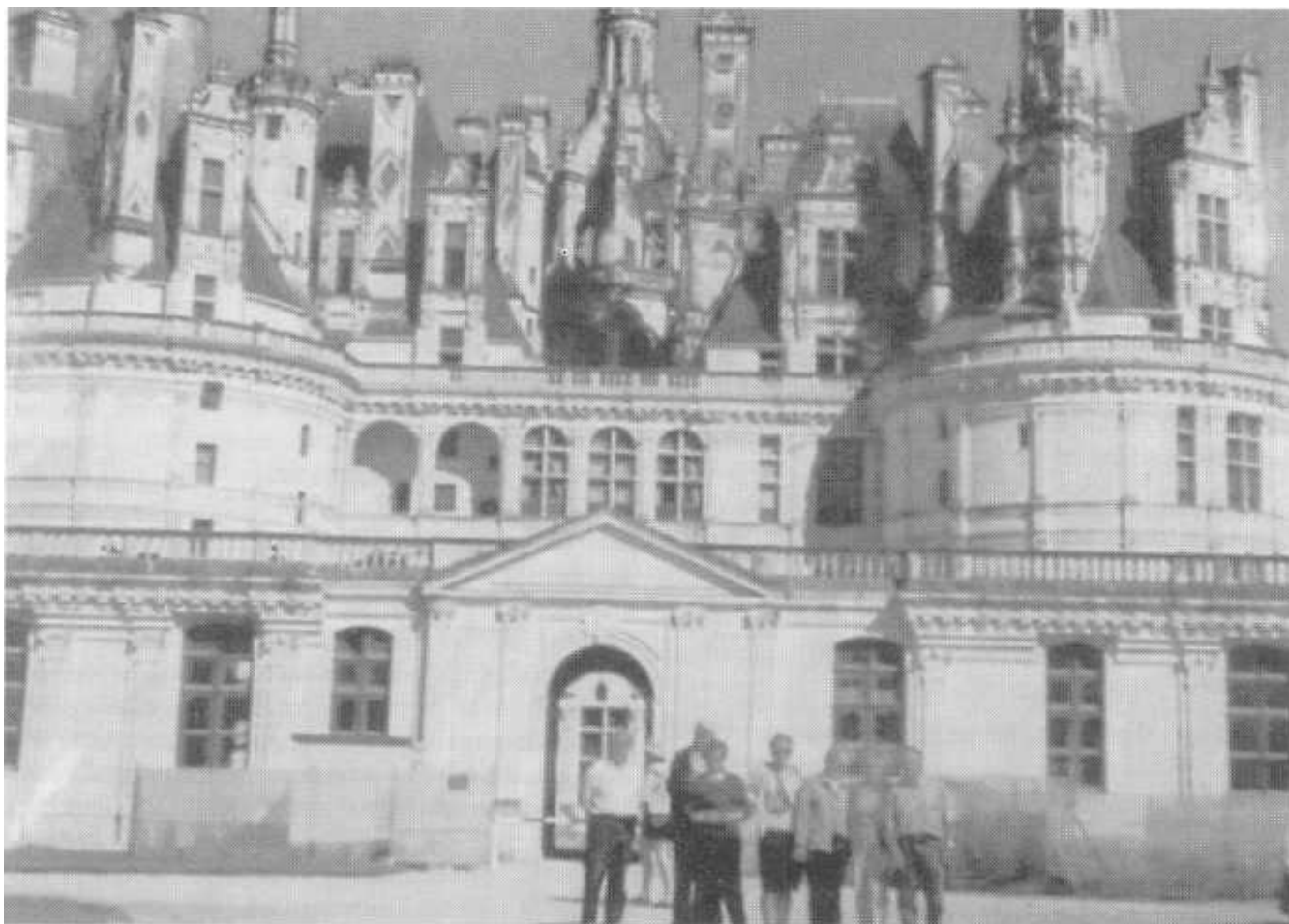

ADINEKO'EN BIDAI BAT

Olanda'a ibilaldiak onelako'ak dira: "Erri zarrak eta barriak ikusi. Adiskide barriak egur. Alsedena ta poza.

Bidai ona eta ezkertzekoa BIZKAÏ'KO ALDUNDIA'K beste erriak ezagutzeko emoten dautsen aukera ta laguntza gure antzera adiñekoak diranai.

1'go ezeren bereizte barik eginda dagozelako eta 2'gn gizartean ezbardintasunari aukera aundi bat emoten dau-tsoelako nortasun arloan obeto konpondu gaitezana lotsa-gizun andiaz danon izaeraren ardurak zainduta, ostera orretan ondo baiño obeto ikusten dana.

Bidai onen izaera Lourdes'en osabeagandik ezagutu gendun, baita zelan egin bear gendun eskaerea.

Dana dala, non agertu zan gure izen-abizenak sari-tuak izan dirala, badai ori txangolari edo ikusketari egi-teko, itsasoaren goi-mallako neurrian baiño beragoan dagozan erriai, Olanda batez be, bere lurak zati aundi baten beintzat itsasoaren neurritik 4'm. beragoan dago-zalako.

Orrela, Lorailla'ren 9'an goizeko zortzi ta erdietan Donostikoa zan berebil-bus batera igon gendun Paris'era joateko.

Berebil-bus orren gidaria Euskalduna izan zan, Jon bere izena eta gidari ona, jatorra eta txantxetarako zaleta-sun aundikoa.

Gure taldearen gidari-zuzentzaille Juan izan zan Balentziarra bera eta ondo baiño obeto jakin eban zelan jokatu bear eban gulako talde baten.

Egun oneik adiskidetasunean iraun dagien, talde ortan norberak jakin ez arren arroak, jakitsuak aurkari, susmurtsu (rumorosos), espatsu (celosos), ixterbegi (envidiosos), griñagabe (indiferente) suar edo arduratsu agertu arren.

Bidai onetan, nor-bera edo bikoteak beti alegintzen gara edo dira inguruko errikoakaz eta olan alkartu giñen

Argentina tik etorritako "GEARLE" ta emaztea izan genduan bide lagun.

Martinez'tar Karlos eta beren emazte Ruiz'tar Agelines, Santurtzikoak direnak; Angulo'tar Maria Isabel eta beren senarra Mari Juan'tar Klemente, Deuston bizi diranak; Longarte'tar Lander eta beren emazte Fernandez'tar Marina be Deustokoak; eta Barroeta'tar Lourdes ta ni "argazkilaria" Zornotzakoak.

Elkarte polita egin gendun danak benetakoak agertu giñelako alde batetik eta iñungo zalantza gabekoak bestetik, beste guztiak be, or inguru baten agertuaz.

Bilbo'tik Paris'era oso bide luzea da berebil-bus baten egiteko, baiña Juan'en azalpenagaitik, ordu-birik ordu-bira geratu bear izatea, eta gure artean ezagun barriak izateagaitik, bidai ori ondo baiño obeto eroateko gauza da.

Bazkaldu Burdeos'en egin gendun eta apaldu Paris'en. Goizeko gosaria artu gendun eta Brujas'era joan giñen, lenago "Bryggia" deitu zana; erri-txiki eta batua da, beren erdi-aroan edo erdimendeetan oso izkutuzko erria izan bear zana, eta merkataritzaren portu-ospetsua zana. Oso polita da.

Bazkaldu bertan egin gendun eta DANTE'ra joan giñan.

Ango gauza politenak ikusi eta BRUSELAS'era zuzendu genuen bidea.

Emen, goizeko gosaria artu eta erria ikustera joan giñanean, Juan gidariari esan neutson: beren azalpenak "kaizar-jaunak eta errege ziran gizon/emakumeak aundiak ziran lez agertzen ebazala, iñoz plater bat apurtu bakoak izan ba-ziran lez". Bai ondare politak eta ederrak guretzat itzi dabezala esaten dozu.

Beren erantzuna: "oneik gauzak diralako politenak geratzen jakuzanen artean, ez ba?".

– Baiña azalpen oneik beste gauza batzuk ere eskatzen dabez!: nun ostutako diruagaz eginda dagozan, erritarren arteko egoaldiak nolakoak ziran eta abar asko.

– Eta ori?

– Edestiaren azalpen argitsua, erri-gizaren edesti zeatza izan bear leukelako, bestela erdi-aroan beti egongo gara kokatuta txarto egiñeko gauzak ez ba-dira azaltzen. Errege ta morroitasunaren bizitza agertu daiten, eta batez be jakiteko zelako zorigaiztotan bizi ziran erritarrak. Edesti orregaz menperatzaille kaizar-jaunak onak zirala-koan azalpen zabalkuntza egiten dozulako, orduko globa-

lizazioak onartuaz, eta gaurko batzangoa edo globalizazioa naazte baten sartu ona dalakoan meperatzaille zikin bat danean.

—Juan izildu zan eta erantzun barik geratu gintzazan.

—Egia esanda, alkar-izketa onen itaun ta erantzunak itz bigaz amaitu ziran, berak ondo baiño obeto ulertu ebalako, nik esan neutsonen: azalpen oneik "gizabidezko edestian" izan bear zirala gaztelu onein edertasunak azalduta. Orregaitik berak ez eban itaun geiago egin eta nik zirikatu be ez.

—Baiña ortik aurrera, gure artean edo EUSKADIN bizi garanen artean politikako gora-berak diran lez gure gogoaren leenengo gauzak ardurazko gogapenetan, banaka banaka asi iatezan ondora etorten eta leenen sozialismoan sartuta dagoan bat. Gizon onek ulertze eban gizon/emakumeen bai-ta sendiaren nortasuna, baiña ez eban ulertzen aberrien nortasunak nundik agertzen ziran, berezitasun-gabeko jaurkintza-menperatzailleak ontzat artzen ebazalako, eta batez be Espainola. Azkenean lortu neban berak aitutea nortasuna berezia dala gogai (concepto) guztietan eta aberriak oituragaz eta izkuntzagaz batzangotu egiten dirala, ez batek edo talde baten esanagaitik, gutxiago indarragaz galazota.

Basauri'ko andra-gizon eskonduak be urbildu jatazan, oneik ondo ulertzen eben Euskalerriaren arazoa, baiña izkuntzaren arloa ikutu gendunean, andra onek esperantaoagaz esan eban eta or euki nebazan berarekin goraberak aitua arte: asieratik etorkizunean millak urtetik onantza egiten dan izkuntza dala ederrena eta orregaitik bere izaeran jakitun geien ta garbia daukona dala Euskeragandik asita, emakume/gizonen buruak argi eta anak zentzun aundiz eta ondo kokatuta lur gaiñean eukiteko.

RH'gaitik be itandu neutson eta beren erantzuna: Arzallus'en gauzak dira orreik. Orduan esan neutson, ia Arzallus'ek odol mota ori eukinda bere babesean joango bazan jakinda, berea danontzat balio dauana eta berentzako odol mota ori baiño ez balio dauana, ain gitxi egonda gaiñera. Asi nintzan azaltzen antropologiako ikerketatik datozela jakituri oneik eta Hitler'en antzeko menperatzailleak ibiltzen dabezala bakarrik itz orreik elburu zikin onekaz, gaur Espanol menperatzaille dabizenen antzera, egia naastuteko.

Ez zan bera bakarrik, gure maian iñork ez ebalako jakin zergaitik zan Euskaldunen babes ori.

Bruselas'en egun guztia bete gendun, bazkal ostean Lobaina goi maillan-ikasteko erria ikustera.

Belgika atzean itzita Holandara sartu giñan, Rotterdam-Delf-Bolendam eta La Haya ikusteko. Bolendam'en kokatu giñan, andik Ambsterdam'era joateko. An, lasaita-

sun aundiz ibili giñan erri guztia ikusten, errekararik be ibili gintzazan ontzi eder batean eta bai "Barrio Rojo" deritxon kaleetatik be.

Goizeko gosaria Bolendam'en eginda Marken eta Haarlem'era joan giñan gero ostera be apaltzen eta lo egiten Bolendam'era joateko.

Holanda'ko Bolendam'etik ostera Belgika'ko Ambres'era joan giñan. An Gotzai-Eleziz nagusia eta erria ikusi eta bazkaldu egin gendun, arrastian Paris'era joateko. Eta bertan, arratsaldeko azken orduetan urten gendun Paris argitsua ikustera.

Ettxera itzultzeko eguna eldu jakun, eta goizetik jagita bai gosaria artuta be Paris'tik urten gendun goizeko zortzirak ziranen Poitiers'en bazkaltzeko, baiña Juan'eri gogoratu jakon denbora euki geunkala eta Loira'ko gaztelu ederrak ikustera eroan ginduzan.

Bidai zoragarria izan da eta ondo baiño obeto danon arteko giza-bidea beteta. Argazki asko leku guztietan artu genduzan etxean gogoratzeko. Eta janariakin geien Bolendam'eko apartiak, mota askoko barazkiakaz eta ondo apainduak be izan ziralako, nai gazta asko erabilli, ondo dakie guza ona zer dan janariak gertutzeko. Beste janari guztien artean, ni oilasko eta lur-sagar edo patata prejitauakaz gogoratuko naz denbora luzean.

Beste gauza bategaz be konturatu nintzan: Espainolak zelan egiten euren edakunde edo zabalkundea eza-gunak izan daitezan, nai-ta eurak ondo baiño obeto jakin. Euren gauzak liburututa eta ondo apainduta argazkiakaz Gaztelaraz salgai ipintzen dabezalako.

Euskalerriak ezin leike olango gauza edo antzeko bat egin, guri itaun egiten dauskunean "nungoak garan", Euskaldunak garala erantzun egiterakoan jakin dagian nortzuk garan?

Oarpen asko artu nebazan zoragarritzko bidai onetan, eta argi ikusi dotena, zabalkuntzan lan geiago egin bear dogula Europako erritarrak zalantza barik jakin dagien, Euskalerria Europako erri zaarrena izatez gain bizi-bizirik dagoela orain be.

Gure Nortasuna beteten daben zertzeladen jakiñak, edo zertzelada oneik zergaitik direzan olan, Euskal gorpuan jakin arloan be, ikusi dogu ez dirala osasun aundiñoak, eta orrek esan gura dauana, gure ardurazko alegiñak, beste goi-maillako zillo baten estutu bear doguzala: "GURE EUSKALERRI MAITE ONEN ASKATASUNA LORTU GURA BA-DOGU".

Atutxa'tar Paul

ZORNOTZA'N 2002'AN LORAILLA'REN 21'AN